

REPERE ÎN STUDIUL REGIMULUI JURIDIC AL ACVACULTURII ÎN ROMÂNIA, SUB IMPERIUL ORDONANȚEI DE URGENȚĂ A GUVERNULUI NR. 23/2008 PRIVIND PESCUITUL ȘI ACVACULTURA

Cons. jur. dr. Mihai-Bogdan IONESCU-LUPEANU

Abstract

In a moment of profound changes in the fisheries legislation in Romania, in which the days of the current framework regulation in the field of aquaculture are numbered, the author proceeds with a critical analysis of the provisions in force regarding aquaculture.

The approach is justified, mainly, by the principle of ultraactivity of the law, which will make it possible for the existence of cases based on the provisions of Emergency Ordinance no. 23/2008 on fishing and aquaculture long after the abrogation of this law, as well as the lack of specialized literature, with the consequence of not knowing the evolution of the sub-branch of law, which is likely to increase the danger of committing errors during the enactment of the future regulations in the field.

The conclusions of the paper concern, among others: the essential role played in the definition of the notion of "aquaculture" by the legal regime of ownership of the aquatic organisms that are the object of growth or cultivation, the negative repercussions of the acquisition of the quality of "fish farms" by some goods which in fact are nothing but accessory assets to the farm or the need to correlate the special legislation with the common law in the field of fishing and aquaculture.

Keywords: *the legal regime of aquaculture, the history of law, fish farming, legal liability.*

§1. Introducere

Acvacultura în România nu a primit în ultimul sfert de secol atenția cuvenită, în pofida importanței sale economice și alimentare, precum și a funcției de protecție a resursei acvatice vii din habitatele piscicole naturale, prin diminuare amenințării majore la adresa acesteia pe care o constituie supraexploatarea. Astfel, dacă Legea nr. 12/1974 privind piscicultura și pescuitul¹ era echilibrată sub aspectul ponderii celor două activități care constituiau obiectul său, actele normative ulterioare, Legea nr. 192/2001 privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura, republica², cu

¹ B. Of. nr. 106 din 30 iulie 1974.

² M. Of. nr. 200 din 20 aprilie 2001.

modificările și completările ulterioare și Ordonanța de urgență nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura³, aprobată prin Legea nr. 317/2009⁴, cu modificările și completările ulterioare, au alocat un spațiu insuficient reglementării acvaculturii: 10 și respectiv, 7 articole. Efectul direct al acestei penurii normative din legea-cadru îl constituie afectarea activității de acvacultură de către abundența de reglementări secundare și terțiare, elaborate și emise de alte autorități decât cele de resort, ceea ce conduce la o „adevărată bătălie birocratică în reglementarea excesivă a condițiilor de practicare”⁵.

În acest context, Parlamentul României a adoptat Legea acvaculturii (PL-x nr. 474/2021, respectiv Legea nr. 301/2021), pe care a transmis-o, la data de 4 iulie 2022, Președintelui României în vederea promulgării. La 22 iulie 2022, Președintele României a formulat o sesizare a de neconstituționalitate a Legii Acvaculturii, prin care au fost criticate atât conținutul normativ, cât și procedura de adoptare. Asupra acestei sesizări, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 19 din 23 februarie 2023⁶, admitând obiecția de neconstituționalitate și constatând că dispozițiile art. 14 alin. (1) și (4), art. 21 alin. (1), art. 30 alin. (1), art. 72 lit. f) și art. 73 sunt neconstituționale⁷. În consecință, la data de 26 aprilie 2023, Senatul a procedat la reexaminarea legii, adoptând noua formă la 11 martie 2024, pe care a înaintat-o Camerei Deputaților, care are calitatea de Cameră decizională.

Între timp, la data de 6 iunie 2024 a intrat în vigoare Legea nr. 176/2024 a pescuitului și a protecției resursei acvatice viii⁸. Potrivit dispozițiilor finale ale noului act normativ (art. 61), la data intrării sale în vigoare se abrogă prevederile referitoare la resursa acvatică vie din O.U.G. nr. 23/2008, precum și orice alte dispoziții contrare prevederilor prezentei legi⁹, ceea ce are semnificația unei abrogări exprese parțiale, actul normativ rămânând în vigoare ceea ce privește reglementarea acvaculturii. *Concluzia firească ce se poate trage este aceea că zilele actualei reglementări sunt numărate.* În aceste condiții, un studiu privitor la regimul juridic al acvaculturii sub imperiul O.U.G. nr. 23/2008 este – aparent – superfluu.

„Cui prodest?”, ar suna întrebarea retorică, în limbajul tagmei juriștilor. Mai întâi, sunt de amintit situațiile care vor fi deduse judecății privitor la fapte petrecute mai înainte de ieșirea din vigoare a legii, iar mai apoi necesitatea cunoașterii

³ M. Of. nr. 180 din 10 martie 2008.

⁴ M. Of. nr. 708 din 21 octombrie 2009.

⁵ *Expunere de motive*. Material disponibil la <https://www.cdep.ro/proiecte/2021/400/70/4/em599.pdf>. Accesat la data de 10 iunie 2024.

⁶ M. Of. nr. 347 din 25 aprilie 2023.

⁷ Pe de altă parte, Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 4 alin. (2) lit. a), c), h) și i), ale art. 13 alin. (1), ale art. 15 alin. (1), ale art. 17, ale art. 18 alin. (1), ale art. 19, ale art. 24 alin. (2), ale art. 26, ale art. 30 alin. (2), ale art. 38 alin. (4), ale art. 44, ale art. 57 și ale art. 77 din Legea acvaculturii, precum și legea, în ansamblul său, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

⁸ M. Of. nr. 517 din 3 iunie 2024.

⁹ Art. 61 din Legea nr. 176/2024.

evoluției dreptului în domeniu, pentru a evita comiterea aceluiași erori în legislație. Nu în ultimul rând, până la adoptarea și intrarea în vigoare a unei noi legi-cadru a acvaculturii, găsim oportunități, pentru bunul mers al activității în domeniu, modificarea prevederilor legale în vigoare, sens în care vom formula unele propuneri de lege ferenda.

§2. Aspecte privitoare la acvacultură

Literatura de specialitate halieutică definește acvacultura ca fiind „știința care se ocupă cu cultivarea și creșterea diferitelor organisme acvatice, care au valoare economică sau intră în hrana naturală a acestor viețuitoare, precum și cu amenajarea și cu întreținerea condițiilor de mediu cât mai adecvate”¹⁰.

În practică, acvacultura în România se desfășoară exclusiv în ape dulci și este caracterizată din punct de vedere tehnologic de două direcții majore: creșterea extensivă și semi-intensivă a ciprinidelor în policultură, în bazine de pământ, respectiv creșterea intensivă a salmonidelor, prin urmare s-ar putea spune că acvacultura este reprezentată în special prin două dintre ramurile ei: ciprinicultura și salmonicultura. Deși grosul producției este asigurat de speciile de ciprinide și păstrăvi, gradul de diversitate al speciilor utilizate este unul ridicat (peste 30), fiind de remarcat dezvoltarea în trecutul recent a unităților de acvacultură care au ca obiect creșterea unor specii precum: sturionii, somnul african, tilapia sau șalăul. Unul dintre motivele dezvoltării creșterii ciprinidelor în policultură îl reprezintă avantajul acesteia „de a conserva sau îmbunătăți calitatea apei și de a contribui, prin reciclarea nutrienților, la economia circulară, având calitatea de furnizor net de servicii de mediu pentru societate”.

Evidențele ANPA înregistrează cca. 135.000 ha de amenajări piscicole cărora le corespund cca. 1000 de amenajări piscicole aflate în proprietatea sau administrarea ANPA, a consiliilor locale și județene sau a Administrației Naționale „Apele Române”; dintre acestea cca. 62% se suprapun ariilor naturale protejate din rețeaua ecologică „Natura 2000”^{11,12}. Fermele piscicole asigură aproximativ 10% din consu-

¹⁰ Laurențiu Lustun, Ion Rădulescu, Vasile Voican, *Dicționar piscicol*, Ed. Ceres, București, 1978, p. 11 col. 2.

¹¹ Producția anului 2019 însumează un total de 15123,88 tone dintre care: ciprinidele autohtone [crap, caras, alte ciprinide autohtone (plătică, babușcă, lin etc.)] – 6198,07 tone, ciprinidele asiatice (sânger, novac, cosaș) – 5330,79 tone, iar speciile de păstrăv (curcubeu, fântânel, indigen) – 2984,28 tone. Restul producției o reprezintă speciile de răpitori (șalău, știucă, somn european, biban) – 232,08 t, sturionii – 297,65 t, alte specii de pești (somn african, somn pitic, anghilă, calcan etc.) – 76,75 t, raci – 0,04 t și 4,22 t. de icre [Material disponibil pe pagina oficială a ANPA, la adresa <https://www.anpa.ro/wp-content/uploads/file/Productie%202019%20acvacultura%2021052020.pdf>. Accesat la data de 8 iunie 2024].

¹² Planul Strategic Multianual pentru Acvacultură 2021-2030 (Cap. 1.3.1., pp. 9-10, 13).

mul de pește la nivel național, respectiv aproximativ 12.000 tone¹³, în condițiile în care studiile au relevat o preferință ridicată pentru peștii sălbatici (47%), în comparație cu preferința pentru peștii de crescătorie (11%)¹⁴.

În vederea îmbunătățirii nivelului de performanță și a sustenabilității fermelor de acvacultură, prin creșterea producției, s-a instituit o schemă de ajutor de stat, având ca obiectiv implementarea Programului de susținere a producătorilor din sectorul pescuitului și acvaculturii, aprobat prin Legea nr. 28/2019¹⁵, după ce anterior fusese adoptată Hotărârea de Guvern nr. 748/2018 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru reducerea accizei la motorina utilizată în acvacultură¹⁶.

§3. Definiția legală

Acvacultura reprezintă „creșterea sau cultivarea de organisme acvatice utilizând tehnici destinate creșterii producției organismelor în cauză peste capacitatea naturală a mediului, într-un cadru în care organismele respective rămân proprietatea unei persoane fizice sau juridice pe întreaga perioadă de creștere/cultivare și recoltare”¹⁷.

Este de remarcat rolul esențial pe care îl joacă în definirea noțiunii de „acvacultură” regimul juridic al proprietății asupra organismelor acvatice ce fac obiectul creșterii sau cultivației, ceea ce justifică crearea noțiunii – fără aplicabilitate practică – de „furt piscicol”¹⁸.

¹³ Eurofish International Organisation, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, *Consumul de pește și produse pescărești în România: Raport de cercetare cantitativă: Septembrie 2021*, p. 9. Material disponibil pe pagina oficială a ANPA, la adresa https://www.anpa.ro/wp-content/uploads/2011/07/Fish-consumption_Romania-RO_FINAL_27.10.2021.pdf. Accesat la data de 11 iunie 2024.

¹⁴ Eurofish International Organisation, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, *op. cit.*, p. 28.

¹⁵ M. Of. nr. 37 din 14 ianuarie 2019.

¹⁶ M. Of. nr. 812 din 21 septembrie 2018.

¹⁷ Art. 2 pct. 1 din O.U.G. nr. 23/2008.

¹⁸ În accepțiunea legii, această noțiune desemnează „activitatea infracțională care constă în furtul efectivului piscicol în tot sau în parte, prin orice mijloace ori metode, din amenajările piscicole” [art. 2 pct. 42 din O.U.G. nr. 23/2008].

În condițiile în care nici legea pescuitului și acvaculturii, care din perspectiva dreptului penal reprezintă o lege specială care cuprinde și dispoziții penale, și nici Codul Penal, care constituie dreptul comun în materie, nu sancționează, în mod distinct, luarea efectivului piscicol din posesia sau detenția altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept, noțiunea rămâne fără relevanță în plan juridic, urmând a-și găsi aplicare, după caz, prevederile art. 228 și 229 C. pen. care reglementează infracțiunile de furt și furt calificat.

Abordarea nu a constituit un element de noutate introdus în legislația halieutic prin O.U.G. 23/2008. Anterior, Legea nr. 192/2001 a definit noțiunile de „furt piscicol” și „braconaj piscicol”. Intenția legiuitorului de a diferenția cele două categorii de fapte, în funcție de tipul de bazin piscicol afectat, a fost percepută ca laudabilă, însă, în condițiile în care nu a fost susținută de prevederile capitolului dedicat răspunderii juridice pentru încălcarea normelor privitoare la fondul piscicol, pescuit și acvacultură, doctrina nu a putut decât să constate existența unei veritabile rupturi între prevederile

Acvacultura se desfășoară în amenajări piscicole.

Potrivit art. 2 pct. 2 din O.U.G. nr. 23/2008, prin „amenajare piscicolă” se înțelege „unitatea de bază a acvaculturii, reprezentată de:

a) heleșteu - bazin piscicol realizat în săpătură sau umplutură, înconjurat total ori parțial de diguri, prevăzut cu canale de alimentare, de evacuare și perimetrare, dotat cu construcții hidrotehnice și instalații de alimentare, reținere și evacuare a apei;

b) iaz - bazin piscicol realizat prin bararea unei văi cu un baraj, prevăzut cu instalații hidrotehnice pentru reținerea și deversarea/evacuarea apei;

c) stație de reproducere artificială;

d) vivieră flotabilă - instalație plutitoare, alcătuită dintr-un cadru poliedric cu pereți din plasă, destinată creșterii peștilor sau altor viețuitoare acvatice;

e) lacuri de acumulare în care se practică acvacultura;

f) alte instalații destinate acvaculturii;

g) active piscicole - diguri, călugări, stații de pompare, instalații de alimentare cu apă, instalații de evacuare a apei, canale de alimentare a apei, canale de evacuare a apei, canale drenoare, hale de incubație și creștere a puietului, hale de creștere a peștelui de consum, centre administrative, unități de procesare primară, magazin de vânzare în cadrul fermei de acvacultură, magazii de furaje, magazii de depozitare materiale și unelte pescărești, precum și alte construcții aferente unei ferme de acvacultură care sunt necesare asigurării funcționalității acesteia”.

În virtutea legii dobândesc calitatea de amenajări piscicole o serie de active piscicole.

Totalitatea peștilor și a altor viețuitoare acvatice existente la un moment dat într-o amenajare piscicolă constituie efectivul piscicol¹⁹.

Acvacultura înglobează atât activitățile de producție animală, cât și vegetală, în medii acvatice²⁰. Practicarea acvaculturii se desfășoară în ferme de acvacultură și în ecosisteme acvatice amenajate, cu acordul proprietarului sau administratorului acestora, respectiv în ecosistemele acvatice naturale identificate, nominalizate, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, la propunerea Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură (ANPA), în baza Planului strategic național multianual pentru acvacultură²¹.

Scopul dezvoltării acvaculturii îl constituie diversificarea ofertei calitative și cantitative de pește și alte viețuitoare acvatice, precum și punerea în valoare a tuturor amenajărilor piscicole, indiferent de deținător²². *Nu găsim rațiunea introducerii în legea cadru în materie a enumerării măsurilor de dezvoltare a acvaculturii și a*

actului normativ, „ca și cum ar fi fost gândite și redactate de persoane diferite și apoi au fost lipite fără a fi puse în concordanță” [Mirela Gorunescu, *Ocrotirea penală a fondului piscicol, a pescuitului și a acvaculturii*, Revista de Drept Penal, nr. 2/2002, p. 83].

¹⁹ Art. 2 pct. 41 din O.U.G. nr. 23/2008.

²⁰ Art. 43 alin. (1) din O.U.G. nr. 23/2008.

²¹ Art. 43 alin. (2) din O.U.G. nr. 23/2008.

²² Art. 43 alin. (3) din O.U.G. nr. 23/2008.

scopului acțiunilor efectuate în această direcție²³, fără a pune în discuție faptul că unele dintre tezele avansate sunt, din punctul nostru de vedere, eronate.

Utilizarea apei pentru activitatea de acvacultură în amenajările piscicole este supusă prevederilor legislației din domeniul apelor²⁴.

§4. Valorificarea amenajărilor piscicole

Potrivit art. 46¹ alin. (1) din O.U.G. nr. 23/2008, „Valorificarea activelor și amenajărilor piscicole aflate în domeniul public/privat al statului se face, după caz, prin concesionare, arendare, închiriere sau alte forme prevăzute de lege”.

Remarcăm inconsecvența legiuitorului în ceea ce privește terminologia utilizată. Prin raportare la definiția noțiunii de „amenajare piscicolă” apreciem că se impune modificarea textului de lege. Propunem de lege ferenda următorul conținut: „Valorificarea amenajărilor piscicole aflate în domeniul public/privat al statului se face, după caz, prin concesionare, arendare, închiriere sau alte forme prevăzute de lege”²⁵.

În scopul impulsivării dezvoltării acvaculturii, concesionarea terenurilor proprietate privată a statului pe care sunt construite amenajări piscicole se face conform prevederilor legale în vigoare, inclusiv către proprietarii activelor²⁶.

Durata concesiunilor în domeniu se stabilește de concedent, pe baza studiului de oportunitate.

Instituțiilor publice și societăților comerciale cu capital majoritar de stat, deținătoare de amenajări piscicole, le incumbă obligația de a comunica anual, până la data de 30 noiembrie, către ANPA, inventarul amenajărilor piscicole de orice tip care sunt sau pot fi utilizate pentru desfășurarea activității de acvacultură.

Nivelul redevenței sau chiriei solicitate pentru amenajările piscicole este corelat cu categoriile de bonitate piscicolă existente în România, stabilite în baza unor studii elaborate de instituții specializate din domeniul pescăresc.

Stabilirea nivelului redevenței sau chiriei solicitate pentru activitatea de acvacultură, se va efectua, prin raportare la sus-zisele studii²⁷. În aplicarea acestei ultime prevederi a fost emisă Decizia președintelui ANPA nr. 466/2023 privind stabilirea modului de calcul al redevenței minime aplicabile contractelor de concesiune care au ca obiect exploatarea în scop piscicol a terenurilor pe care sunt amplasate

²³ Art. 44 din O.U.G. nr. 23/2008.

²⁴ Art. 43 alin. (4) din O.U.G. nr. 23/2008.

²⁵ Legea acvaculturii – în forma adoptată de Senat – rezolvă această chestiune, noțiunile de „active piscicole” fiind autonomă de cea de „amenajare piscicolă/ fermă piscicolă”.

²⁶ Art. 46¹ alin. (2) din O.U.G. nr. 23/2008.

Sunt exceptate terenurile prevăzute în Legea nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare (M. Of. nr. 200 din 30 martie 2009), cu modificările și completările ulterioare.

²⁷ Art. 43 alin. (5)-(7) din O.U.G. nr. 23/2008.

amenajări piscicole aflate în administrarea Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură²⁸.

§5. Registrul unităților de producție din acvacultură și licențele de acvacultură

Toate unitățile de producție din acvacultură sunt înscrise în Registrul unităților de acvacultură și primesc licențe de acvacultură, în condițiile stabilite de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), la propunerea ANPA, aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, recte prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 332/2008²⁹, cu modificările și completările ulterioare.

Organizarea și actualizarea Registrului unităților de producție din acvacultură, respectiv emiterea licențelor de acvacultură este de competența ANPA. La nivelul lunii aprilie 2023, în Registrul unităților de producție din acvacultură erau înscrise 1568 de entități³⁰.

Pentru înscrierea în Registrul unităților de acvacultură și pentru eliberarea licenței de acvacultură, solicitanții înaintează filialelor teritoriale ale ANPA cerere-tip³¹, al cărei model constituie, însoțită de documentele prevăzute de lege³². În termen de 10 zile de la depunere, este verificată autenticitatea datelor înscrise în documente și se întocmește „Nota de constatare”³³, cu privire la îndeplinirea sau neîndeplinirea condițiilor pentru obținerea licenței de acvacultură. Dacă solicitantul îndeplinește condițiile, se va proceda la eliberarea licenței de acvacultură și la înscrierea unității de producție din acvacultură în Registrul unităților de acvacultură³⁴. În ultimii ani s-a înregistrat o creștere a numărului de unități licențiate

²⁸ M. Of. nr. 735 din 10 august 2023.

²⁹ M. Of. nr. 412 din 2 iunie 2008.

³⁰ Registrul unităților de acvacultură. Material disponibil pe pagina oficială a ANPA, la adresa <https://www.anpa.ro/wp-content/uploads/2011/07/RUA-la-11.04.2024.pdf>. Accesat la data de 10 iunie 2024.

³¹ Anexa nr. 1 a Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008.

³² Art. 2 lit. b)-k) din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008: „fișa unității de producție din acvacultură, conform anexei nr. 2; contract de concesiune/arendare/asociere și alte documente prin care se atestă proprietatea/administrarea în vederea desfășurării activității de acvacultură; schița și planul de încadrare în zonă ale unității de acvacultură; copie a actului de identitate al proprietarului/ administratorului și/sau copie a statutului societății comerciale care administrează unitatea de producție, din care să reiasă că are acvacultura în obiectul de activitate; copie a certificatului de înregistrare fiscală; copie a autorizației de mediu, pentru punctul de lucru pentru care se solicită licența de acvacultură; copie a autorizației de gospodărire a apelor, pentru punctul de lucru pentru care se solicită licența de acvacultură; înregistrare sanitar-veterinară; certificat constatator cu declararea punctului de lucru emis de oficiul registrului comerțului; acordul deținătorului legal al lacului de acumulare, din care să rezulte că poate desfășura activități de acvacultură”.

³³ Anexa nr. 3 a Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008.

³⁴ Art. 3 din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008.

de la 634, în 2016 la 735, în 2020, grefat însă pe o scădere, în aceeași unitate de timp a procentului de unități active de la 95% la 90%³⁵.

Sunt implicate în etapele obținerii licenței de acvacultură următoarele instituții: Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară, Oficiul Registrului Comerțului, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate, Administrația Națională Apele Române, Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor și ANPA.

În principiu, durata de eliberare a celor mai multe dintre documentele necesare obținerii licenței de acvacultură variază între 0 și 90 de zile, de la data depunerii documentației complete (cu excepția autorizației de gospodărire a apelor care, dacă include și autorizația de punere în siguranță a barajului, poate necesita 135 de zile sau autorizația de mediu). Ca urmare, se apreciază că obținerea licenței de acvacultură poate necesita cca. 240 de zile, în cazurile cele mai dificile, respectiv în cele ale lacurilor de acumulare și iazurilor, caz în care și costurile pot atinge suma de 15.000 de lei³⁶.

Licența de acvacultură este un document netransmisibil, eliberat pentru o perioadă nedeterminată³⁷.

Schimbarea proprietarului sau a administratorului, respectiv modificările privitoare la capacitatea de producție și speciile cultivate se aduc la cunoștința ANPA, în 30 de zile de la apariția situației modificatoare, în vederea reactualizării Registrului și eliberării unei noi licențe de acvacultură, după caz³⁸.

Schimbarea - totală sau parțială - a destinației capacităților de producție din acvacultură se efectuează în baza unor studii de evaluare a impactului de mediu și se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale³⁹.

³⁵ Planul Strategic Multianual pentru Acvacultură 2021-2030 (Cap. 1.3.1., p. 13). Material disponibil pe pagina oficială a ANPA, la adresa <https://www.anpa.ro/wp-content/uploads/file/Planul%20Strategic%20National%20Multianual%20pentru%20Acvacultura%202021%20-%202030.pdf>. Accesat la data de 10 iunie 2024.

³⁶ Planul Strategic Multianual pentru Acvacultură 2022-2030 (Cap. 3.1.1.2., pp. 51-52), aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 188/ 5 iulie 2022.

În perioada 2017-2019, pentru lacurile de acumulare scoase la licitație de către Administrația Națională „Apele Române”, în vederea practicării activității de acvacultură, s-au înregistrat cazuri în care durata obținerii autorizației de acvacultură a depășit un an.

³⁷ Art. 4 din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008. Modelul tip al licenței de acvacultură constituie Anexa nr. 4 a Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008.

Prin Nota nr. 1826/ 27.02.2017, ANPA a procedat la clarificarea modului de aplicare a prevederilor Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008, în sensul că, de la date emiterii Notei, se va elibera o singură licență de acvacultură, în cazul în care unitatea care face obiectul solicitării este compusă atât din pepinieră pentru producerea puietului, cât și din crescătorie pentru producerea peștelui de consum.

³⁸ Art. 45 alin. (2) din O.U.G. nr. 23/2008, art. 5 alin. (1) din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008.

³⁹ Art. 45 alin. (5) din O.U.G. nr. 23/2008.

Măsura anulării sau suspendării pentru o perioadă de 90 de zile a licenței de acvacultură se ia, la propunerea personalului cu drept de inspecție și control, în cazul în care fie operatorul economic nu mai respectă condițiile care au stat la baza eliberării licenței de acvacultură, fie folosește capacitatea de producție în alte scopuri decât cele declarate.

Pe cale de consecință, anularea licenței de acvacultură determină excluderea unităților de producție din Registrul unităților de acvacultură⁴⁰.

§6. Introducerea speciilor exotice sau absente la nivel local în cultură în amenajările piscicole

În condițiile în care una dintre amenințările majore la adresa faunei sălbatice o constituie speciile invazive, introducerea în cultură în amenajările piscicole în sistem deschis a speciilor exotice sau absente la nivel local se efectuează cu avizul MADR și al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP), în baza unor studii prin care se stabilesc inclusiv condițiile de carantină și de control pentru evitarea evadărilor în mediul natural⁴¹. Cel mai probabil din acest motiv se observă tendința de a se propune introducerea speciilor noi în acvacultură în sisteme de creștere intensive, închise, de tip recirculant, care au meritul de a reduce la minim posibilitatea de evadarea a unor exemplare în habitatele piscicole naturale⁴².

§7. Acvacultura marină, denumită în actele normative de dată recentă și „maricultură”⁴³, se practică în medii acvatice naturale, în viviere⁴⁴. Vivierile flotabile reprezintă instalații plutitoare, alcătuite dintr-un cadru poliedric cu pereți din plasă, destinată creșterii peștilor sau altor viețuitoare acvatice⁴⁵.

Concesionarea a luciului de apă marină și a accesului la acesta se face de către autoritatea administrativă responsabilă cu gospodărirea apelor, pe o perioadă de 10 ani cu posibilitatea prelungirii⁴⁶.

Desfășurarea activităților de acvacultură marină este condiționată de „obținerea unei autorizații eliberate de autoritatea publică centrală pentru agricultură, alimentație și păduri, în condițiile legii; autorizarea activităților de acvacultură marină în

⁴⁰ Art. 5 alin. (2) și (3) din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 322/2008.

⁴¹ Art. 46 din O.U.G. nr. 23/2008.

Noțiunea de specie introdusă desemnează „orice specie de pești sau de alte viețuitoare acvatice introdusă intenționat ori accidental de om într-un mediu acvatic diferit de cel în care este prezentă natural” [art. 2 pct. 41 din O.U.G. nr. 23/2008].

⁴² Planul Strategic Național Multianual pentru Acvacultură 2021-2030 (Cap. 1.3.1, p. 9).

⁴³ Planul de amenajare a spațiului maritim, aprobat prin O.U.G. nr. 97/2023 (M. Of. nr. 1027 din 10 noiembrie 2023).

⁴⁴ Art. 46² alin. (1) din O.U.G. nr. 23/2008.

⁴⁵ Art. 2 pct. 2 lit. d) din O.U.G. nr. 23/2008.

⁴⁶ Art. 46² alin. (2) din O.U.G. nr. 23/2008.

baza reglementărilor de protecție a mediului și a celor sanitar-veterinare; și evitarea degradării calității apei marine și a biodiversității”⁴⁷.

Termenii și condițiile de acordare și retragere a autorizației pentru acvacultura marină se stabilesc prin ordin al autorității publice centrale care răspunde de pescuit și acvacultură, prin ANPA⁴⁸.

Amplasarea unităților de acvacultură se face la o distanță corespunzătoare de alte habitate sensibile, de zonele de agrement și de pescuit, în vreme ce facilitățile conexe (instalațiile logistice, de tratament și de ambalare) se vor amplasa pe sol, pe cât posibil în zonele industriale existente⁴⁹.

Agenților economici cu activități de acvacultură marină le incumbă obligația de a întocmi un plan de urgență specific pentru fiecare zonă – vizat de autoritatea publică centrală pentru agricultură, alimentație și păduri – în scopul înlăturării riscurilor epidemiilor, pentru a limita consecințele evadării peștilor din zona crescătoriei și ale introducerii de specii exotice⁵⁰.

Utilizarea produselor chimice toxice în unitățile de acvacultură marină este prohibită⁵¹.

Pentru acvacultură, stabilirea producției realizate se face în temeiul facturilor de vânzare a peștelui sau a altor viețuitoare acvatice⁵².

§8. Acvacultura în ariile naturale protejate

8.1. Considerații generale asupra restricțiilor existente în principalele categorii de arii naturale protejate

A. Parcurile naționale și naturale

Zonarea internă a parcurilor naționale și naturale se face prin planul de management al ariei naturale protejate, aprobat prin ordin al ministrului mediului,

⁴⁷ Art. 25 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 202/2002 privind gospodărirea integrată a zonei costiere (M. Of. nr. 965 din 28 decembrie 2002), cu modificările și completările ulterioare.

⁴⁸ Art. 46³ alin. (1) din O.U.G. nr. 23/2008.

⁴⁹ Art. 25 alin. (2) din O.U.G. nr. 202/2002.

⁵⁰ Art. 25 alin. (3) și (4) din O.U.G. nr. 202/2002.

Art. 25 alin. (6) din O.U.G. nr. 202/2002: „Introducerea de specii exotice se va face numai cu avizul autorității publice centrale pentru protecția mediului și gospodărirea apelor”.

De altfel avizul autorității publice centrale care răspunde de pescuit și acvacultură și al autorității publice centrale care răspunde de mediu este necesar pentru introducerea oricăror specii de pești sau culturi în amenajările marine, indiferent de proveniența acestora [art. 46³ alin. (2) din O.U.G. nr. 23/2008].

⁵¹ Art. 25 alin. (5) din O.U.G. nr. 202/2002.

⁵² Art. 3 alin. (2) din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 772/2007 privind criteriile de recunoaștere a organizațiilor de producători din sectorul pescuitului și acvaculturii (M. Of. nr. 701 din 17 octombrie 2007), cu modificările și completările ulterioare].

apelor și pădurilor, termenul pentru elaborarea planului de management fiind de 2 ani de la semnarea contractului de administrare⁵³. În vederea menținerii sau îmbunătățirii stării de conservare a elementelor de interes conservativ, regulamentul ariei protejate – parte integrantă a planului de management – reglementează (și) activitățile de silvicultură, vânătoare și pescuit, locul și modul lor de desfășurare, pe suprafața ariilor naturale protejate⁵⁴.

Planurile de management definesc și delimitează următoarele areale, fiecare cu regimul său juridic distinct:

a) **zonele cu protecție strictă** care reprezintă „zonele din parcurile naționale și naturale, de mare importanță științifică, ce cuprind atât rezervații științifice, cât și zone sălbatice în care nu au existat intervenții antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus”, în care este prohibită desfășurarea oricăror activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație ecologică, activități de ecoturism, cu limitările descrise în planurile de management⁵⁵.

b) **zonele de protecție integrală**, care cuprind cele mai valoroase bunuri ale patrimoniului natural din interiorul parcurilor naționale și naturale, în care sunt prohibite, în principiu, „orice forme de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, precum și orice forme de folosire a terenurilor, incompatibile cu scopul de protecție și/sau de conservare”, precum și „activitățile de construcții-investiții, cu excepția celor destinate administrării ariei naturale protejate și/sau activităților de cercetare științifică ori a celor destinate asigurării siguranței naționale sau prevenirii unor calamități naturale”. Pe cale de excepție, în zonele de protecție integrală, în afara

⁵³ Art. 22 alin. (1) din Ordonanța de urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (M. Of. nr. 442 din 29 iunie 2007), aprobată prin Legea nr. 49/2011 (M. Of. nr. 262 din 13 aprilie 2011), cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit art. 4.1. lit. n) din Anexa nr. 4 (Contractul de administrare) la Metodologia de atribuire în administrare a ariilor naturale protejate, din 06.10.2020, aprobată prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1822/2020 (M. Of. nr. 962 din 20 octombrie 2020), administrației ariei naturale protejate îi incumbă obligația „să elaboreze planul de management sau actualizarea acestuia, prin implicarea și consultarea factorilor interesați și cu avizul consiliului științific, și să îl transmită spre avizare ANANP [n.n. – Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate], în termen de 2 ani de la încheierea prezentului contract de administrare sau în conformitate cu termenul-limită menționat în contractul de finanțare națională/internațională/europeană, însoțit de decizia etapei de încadrare/avizul de mediu obținut în procedura evaluării de mediu pentru planuri și programe, emisă/emis de autoritatea competentă pentru protecția mediului, apelor și pădurilor”. Neîndeplinirea obligației este sancționată cu rezilierea de drept a contractului, fără intervenția instanței de judecată, dacă, după punerea în întârziere a administratorului ariei naturale protejate de către ANANP, acesta nu procedează la îndeplinirea obligației în termenul prevăzut în notificare art. 8 lit. c) din Contractul de administrare raportat la art. 4.1. lit. n) din același instrument de drept.

⁵⁴ Anexa nr. 2 (Structura planului de management al ariilor naturale protejate și Anexa nr. 3 (Note explicative referitoare la informațiile care vor fi incluse în Planul de management) la Ghidul de elaborare a Planului de management al ariilor naturale protejate, din 06.04.2023, aprobat prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 901/2023 (M. Of. nr. 375 din 3 mai 2023).

⁵⁵ Art. 22 alin. (2) și (3) din O.U.G. nr. 57/2007.

perimetrelor rezervațiilor științifice, se pot desfășura o serie de activități, printre care nu se numără și acvacultura⁵⁶.

c) **zonele-tampon**, denumite zone de conservare durabilă, în parcurile naționale, respectiv zone de management durabil, în parcurile naturale⁵⁷.

În **zonele de conservare durabilă din parcurile naționale** sunt permise, printre altele, „activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare” și „activități tradiționale de utilizare a resurselor regenerabile, prin introducerea de tehnologii cu impact redus”⁵⁸.

Prin raportare la definiția pe care dreptul comun în materia protecției mediului o oferă noțiunii de „resurse naturale”⁵⁹ și implicit celei de „resurse regenerabile”, cititorul neavizat ar putea fi tentat să considere ca permise (și) activitățile tradiționale de utilizare a faunei acvatice, ca resursă regenerabilă.

În ceea ce privește primul tip de activități tradiționale observăm că legiuitorul, pe de-o parte, enumeră – cu titlu exemplificativ – o serie de resurse care însă se circumscriu în totalitate regnului vegetal, iar pe de altă parte, condiționează desfășurarea activităților de calitatea persoanelor fizice sau juridice de deținători ori administratori de terenuri în interiorul parcului sau de desfășurarea activităților de către comunitățile locale⁶⁰.

*Din economia legii, în urma unei interpretări sistematice a legislației naționale, concluzionăm că pescuitul și acvacultura nu se numără printre activitățile tradiționale ce pot fi desfășurate în zonele de conservare durabilă din parcurile naționale. Printre argumentele pe care se întemeiază opinia noastră se numără caracterul de bunuri accesorii fondului funciar al resurselor regenerabile enumerate exemplificativ în art. 22 alin. (8) lit. i) din O.U.G. nr. 57/2007 și statutul de bun public al vietăților acvatice din bazinele piscicole naturale*⁶¹.

⁵⁶ Art. 22 alin. (5) din O.U.G. nr. 57/2007.

⁵⁷ Art. 22 alin. (7) din O.U.G. nr. 57/2007.

⁵⁸ Art. 22 alin. (8) lit. i) și k) din O.U.G. nr. 57/2007.

⁵⁹ Art. 2 pct. 60 din Ordonanța de urgență nr. 195/2005 privind protecția mediului (M. Of. nr. 1196 din 30 decembrie 2005), aprobată prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare: „resurse naturale - totalitatea elementelor naturale ale mediului ce pot fi folosite în activitatea umană: resurse neregenerabile - minerale și combustibili fosili, regenerabile - apă, aer, sol, floră, faună sălbatică, inclusiv cele inepuizabile - energie solară, eoliană, geotermală și a valurilor”.

Pentru amănunte privitoare la noțiunea de „resurse naturale”, a se vedea Mihai-Bogdan Ionescu-Lupeanu, *Noțiunile de „mediul înconjurător” și „resurse naturale”. Elemente de drept comparat în Studii și Cercetări Juridice Europene (Conferința Internațională a Doctoranzilor în Drept, Ediția 10, Timișoara, 2018)*, Ed. Universul Juridic, București, 2018, pp. 56-64.

⁶⁰ Art. 22 alin. (8) lit. i) teza finală din O.U.G. nr. 57/2007.

⁶¹ În acest sens observăm că, spre exemplu, art. 58 alin. (3) din Legea nr. 46/2008 privind Codul Silvic, republicată (M. Of. nr. 611 din 12 august 2015), cu modificările și completările ulterioare, încadrează fauna de interes cinegetic, peștele din apele de munte, din crescătorii, bălți și iazuri din fondul forestier, fructele de pădure, semințele forestiere, trufele și alte ciuperci comestibile din flora

Nu în ultimul rând, trebuie avut în vedere că legiuitorul a înțeles să trateze în mod particular activitățile de exploatare a resurselor naturale regenerabile pe care le constituie fauna sălbatică terestră și acvatică, prin vânătoare și respectiv pescuit sau acvacultură, edificator în acest sens fiind faptul că, în **zonele de management durabil din parcurilor naturale** sunt permise, în mod expres, activitățile de vânătoare cu avizarea cotelor de recoltă și a acțiunilor de vânătoare de către administratorul ariei naturale protejate și activitățile de pescuit sportiv⁶², de unde rezultă nu numai diferențierea acestor resurse regenerabile de alte de aceeași natură, dar și diferențierea formelor de exploatare, potrivit tipurilor de pescuit recunoscute de legea cadru a pescuitului și acvaculturii.

d) În **zonele de dezvoltare durabilă**, cu respectarea prevederilor din planurile de management, se pot desfășura următoarele activități de pescuit sportiv, industrial și piscicultură⁶³.

Față de utilizarea noțiunii de „pescuit industrial”, ne vedem nevoiți a reitera opinia exprimată anterior⁶⁴, în contextul utilizării aceleiași noțiuni de către art. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României⁶⁵, aprobată prin Legea nr. 243/2002⁶⁶, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căreia se impune corelarea legislației speciale cu dreptul comun în domeniul halieutic, și înlocuirea acesteia cu noțiunea de „pescuit comercial”.

În ceea ce privește utilizarea noțiunii de „piscicultură”, propunem de lege ferenda înlocuirea acesteia cu cea de „acvacultură”. Între cele două noțiuni există o relație de la parte

spontană din cuprinsul acestuia, plante medicinale și aromatice din cuprinsul acestuia, rășina și alte produse în categoria produselor nelemnoase specifice fondului forestier național, cu precizarea că „Produsele pădurii aparțin proprietarilor sau deținătorilor acesteia, după caz, cu excepția faunei de interes cinegetic și a peștelui din apele de munte” [art. 58 alin. (4) din Legea nr. 46/2008].

⁶² Art. 22 alin. (9) lit. m) și n) din O.U.G. nr. 57/2007. Este de menționat că legiuitorul să reglementeze distinct „activitățile tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare” [art. 22 alin. (9) lit. i) din O.U.G. nr. 57/2007].

⁶³ Art. 22 alin. (11) lit. c) din O.U.G. nr. 57/2007.

⁶⁴ Mihai-Bogdan Ionescu-Lupeanu, *Regimul juridic al faunei sălbatice terestre și acvatice pe plan național și internațional*, Ed. Hamangiu, București, 2022, p. 116.

O analiză a dreptului românesc relevă că, deși ultimul act normativ specializat din domeniul halieutic care a utilizat sintagma „pescuit industrial” a fost Legea nr. 12/1974 privind piscicultura și pescuitul, abrogată expres în anul 2001, sintagma nu numai că nu a fost înlăturată din toate actele normative contemporane ei, aflate (încă) în vigoare [e.g., Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României, republicată (M. Of. nr. nr. 252 din 8 aprilie 2014)], dar a fost preluată și în numeroase alte documente aprobate prin acte normative, unele dintre acestea de dată recentă [e.g., Planul de amenajare a spațiului maritim, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2023 (M. Of. nr. 1027 din 10 noiembrie 2023), Planul de management al ariilor naturale protejate ROSPA0024 Confluența Olt-Dunăre și ROSCI0044 Corabia-Turnu Măgurele, incluzând aria naturală protejată de interes național B10. Ostrovul Mare, din 06.04.2023, aprobat prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 909/2023 (M. Of. nr. 390 din 8 mai 2023)].

⁶⁵ M. Of. nr. 352 din 30 iunie 2001.

⁶⁶ M. Of. nr. 302 din 08 mai 2002.

la întreg, literatura de specialitate definind piscicultura ca „ramură a acvaculturii, care are ca obiect de lucru creșterea, reproducerea și îmbunătățirea calitativă și cantitativă a populațiilor piscicole, prin amenajarea apelor, selecția, furajarea, fluctuația populațiilor piscicole, exploatare, reglementarea pescuitului, pază, import de icre embrionate, lapți conservați sau pești etc”⁶⁷, însă, în contextul legislativ⁶⁸ de la data adoptării O.U.G. nr. 57/2007, apreciem că s-a dorit, o dată în plus, restrângerea paletei de activități ce se pot desfășura în ariile naturale protejate, limitând activitățile de acvacultură la cele specifice unei ramuri ale acesteia.

B. Rezervațiile științifice și naturale

Ca urmare a modificărilor legislative relativ recente⁶⁹, în rezervațiile științifice sunt interzise, în principiu, orice activități umane. Pe cale de excepție sunt permise activitățile de cercetare, protejare, reabilitare, promovare, punere în valoare și asigurare a continuității existenței obiectivelor pentru care au fost constituite, cu limitările descrise în planurile de management, cu acordul Academiei Române și al administratorului ariei naturale protejate⁷⁰.

„În rezervațiile naturale nu sunt permise activitățile de utilizare a resurselor naturale. Prin excepție, sunt permise numai acele intervenții care au drept scopuri protejarea, promovarea și asigurarea continuității existenței obiectivelor pentru care au fost constituite, precum și unele activități de valorificare durabilă a anumitor resurse naturale”⁷¹.

8.2. Acvacultura pe teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării (RBDD)

Pe teritoriul RBDD, activitatea de acvacultură în scopul producerii peștelui sau a altor animale acvatice pentru consum sau pentru acțiuni de repopulare a bazinelor acvatice naturale sau amenajate, prin utilizarea unor tehnologii omologate de

⁶⁷ Laurențiu Lustun, Ion Rădulescu, Vasile Voican, *Dicționar piscicol*, Ed. Ceres, București, 1978, p. 170, col. 1.

⁶⁸ Astfel, pe de-o parte, obiectul Legii nr. 192/2001 îl constituia (și) „dezvoltarea pisciculturii și a celorlalte ramuri ale acvaculturii” [art. 2 lit. e)], iar pe de altă parte „piscicultura” era definită ca „ramură a acvaculturii, care se ocupă cu tehnologii de creștere a peștelui și care implică diferite forme de intervenție în procesul de reproducție, creștere, furajare, ameliorare și protecție a populațiilor piscicole” [art. 4].

⁶⁹ Legea nr. 343/2023 pentru modificarea art. 23 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (M. Of. nr. 1.030 din 13 noiembrie 2023). Pentru amănunte referitor la modificarea legislativă, a se vedea Mihai-Bogdan Ionescu-Lupeanu, *Succinte observații asupra modificării aliniatului 1 al art. 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice*, Revista Universul Juridic nr. 1/2024.

⁷⁰ Art. 23 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2007.

⁷¹ Art. 23 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2007.

creștere, se poate desfășura în baza autorizației de mediu emisă de Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării (ARBDD)⁷².

În principiu, în activitatea de acvacultură se utilizează desfășurată pe teritoriul RBDD se utilizează specii de pești și alte animale acvatice din fauna specifică Rezervației. Pe cale de excepție, creșterea altor specii de pești sau animale acvatice decât cele din fauna autohtonă se poate realiza cu autorizarea ARBDD și cu avizul Consiliului Științific, însă doar în unitățile în care s-au adoptat toate măsurile pentru evitarea evadării acestora în mediul natural⁷³.

Potrivit art. 74 din Regulamentul (...), aprobat prin H.G. nr. 763/2015, „Utilizatorii bazinelor piscicole sau a unităților de creșterea peștelui și a celorlalte animale acvatice au obligația să:

a) respecte condițiile prevăzute în autorizația de mediu și ale legislației de mediu în vigoare.

b) execute lucrările de combatere a bolilor materialului piscicol folosind produse chimice aprobate de Administrația Rezervației.

c) protejeze terenurile și apele freatice sau de suprafață împotriva poluării sau degradării.

d) asigure măsurile necesare pentru evitarea pierderilor de material piscicol în mediul natural.

e) asigure întreținerea digurilor bazinelor piscicole, a platformelor de exploatare, a stațiilor de pompare și a celorlalte construcțiilor hidrotehnice și civile din unitate.

f) nu realizeze lucrări care să împiedice deplasarea liberă a animalelor sălbatice cu păr.

g) incendieze vegetația uscată sau deșeurile rezultate din operațiunile tehnologice de curățire a bazinelor piscicole în condițiile prevăzute în acceptul de incendiere emis de Administrația Rezervației”.

Apreciem se impune corelarea prevederilor referitoare la acvacultură din Regulamentul..., aprobat prin H.G. nr. 763/2015, cu cele ale O.U.G. nr. 23/2008, sub aspect terminologic. Astfel, art. 72-74 din Regulament uzitează cu obstinație noțiunea de „alte animale acvatice”, în vreme ce legea-cadru a pescuitului și acvaculturii și legislația secundară o uzitează pe cea de „alte viețuitoare acvatice”. Însă, în condițiile în care noțiunea de „alte viețuitoare acvatice” este utilizată de către Regulament în două situații distincte – art. 36 lit. b) și art. 46 lit. d) – nu excludem posibilitatea ca intențiile legiuitorului să fi fost altele.

⁷² Art. 72 din Regulamentului Rezervației Biosferei „Delta Dunării”, aprobat prin H.G. nr. 763/2015 (M. Of. nr. 762 bis din 13 octombrie 2015).

⁷³ Art. 73 din Regulamentul..., aprobat prin H.G. nr. 763/2015.

8.3. Compensarea pentru activitățile piscicole din ariile naturale protejate

Față de obligația ce incumbă deținătorilor cu orice titlu de suprafețe terestre și acvatică supuse refacerii ecologice sau aflate într-o arie naturală protejată de a aplica sau respecta măsurile stabilite de autoritatea competentă pentru protecția mediului, se impune reglementarea modalității de compensare a prejudiciilor încercate de unitățile de acvacultură ca urmare a aplicării sau respectării sus-ziselor măsuri. La momentul redactării prezentului material, potrivit informațiilor disponibile, proiectul de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea modalității de solicitare, de calcul și de acordare a compensațiilor pentru activitățile piscicole din ariile naturale protejate, conform prevederilor restrictive ale planurilor de management ori din setul de măsuri de conservare instituite până la aprobarea planurilor de management a fost supus dezbaterii publice, subsecvent obținând și avizul nr. 231/11 martie 2024 al Consiliului Legislativ.

§9. Răspunderea pentru nerespectarea normelor care reglementează acvacultura Nerespectarea regimului juridic al acvaculturii atrage, după caz, răspunderea administrativă, civilă sau penală.

9.1. Răspunderea contravențională

Numărul contravențiilor la regimul juridic al acvaculturii este redus în comparație cu cel al contravențiilor la regimul juridic al pescuitului, legiuitorul optând - de o manieră specifică dreptului mediului, *lato sensu* - pentru gruparea contravențiilor în funcție de obiectul și de gravitatea lor, elemente reflectate în cuantumul diferențiat al pedepsei principale a amenzii contravenționale⁷⁴.

Astfel, printre altele, sunt sancționate cu amenda de la 1500 la 3500 de lei, introducerea în amenajările piscicole, fără avizul ANPA, a altor specii decât cele existente⁷⁵ și nedeținerea licenței pentru desfășurarea activității de acvacultură⁷⁶; cu

⁷⁴ Gabriel Manu, *Contravenția de mediu*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 190.

⁷⁵ Art. 61 lit. a) din O.U.G. nr. 23/2008.

⁷⁶ Art. 61 lit. b) din O.U.G. nr. 23/2008.

Într-o speță, pentru a respinge plângerea contravențională formulată de către petent împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor prin care i-a fost aplicată amenda contravențională în cuantum de 1500 de lei pentru săvârșirea faptei prevăzută de art. 61 lit. b) din O.U.G. nr. 23/2008, instanța de judecată a reținut că potrivit „raportului agentului constator încheiat la data de 10.05.2021, reiese că în baza unui plan de acțiune organizat la nivelul Serviciului de Ordine Publică și aprobat de conducerea I.P.J. Mureș, împreună cu (...) din cadrul A.N.P.A. Serviciul Regional Transilvania, a efectuat în data de 30.03.2021, o acțiune de control și inspecție pe habitate naturale piscicole cu scopul combaterii pescuitului ilegal, a braconajului piscicol și aplicarea prevederilor actelor normative în vigoare privind pescuitul și acvacultura pe raza localităților Tăureni și Zaul de Câmpie, din județul Mureș.

În acest context, în data de 30.03.2021, în jurul orelor 14:00, pe raza localității Zau de Câmpie, jud. Mureș, în amenajarea piscicolă, agentul constator arată că a depistat mai multe persoane care pescuiau recreativ sportiv în baza unei chitanțe eliberată de către S.C. (...)S.R.L, CUI (...), de la punctul de lucru din Loc. (...), de către reprezentantul (...).

amenda de la 1800 la 4000 de lei, refuzul de a permite accesul personalului cu drept de inspecție și control în unitățile de acvacultură⁷⁷; iar cu cea de la 4000 lei la 8000 lei, aruncarea sau depozitarea rumegușului, deșeurilor menajere și zootehnice și a oricăror materii și materiale, produse și substanțe poluante pe malurile amenajărilor piscicole⁷⁸, distrugerea sau degradarea din culpă a digurilor, barajelor și canalelor, a taluzurilor și malurilor, a instalațiilor hidrotehnice aferente amenajărilor piscicole⁷⁹, respectiv distrugerea, degradarea sau micșorarea din culpă a zonelor de protecție perimetrală a amenajărilor piscicole, dacă nu constituie infracțiuni potrivit legii penale⁸⁰.

9.2. Răspunderea penală

Luarea efectivului piscicol din posesia sau detenția altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept, se sancționează ca furt, potrivit Codului Penal⁸¹.

Procesarea, fără drept, a produselor obținute din acvacultură constituie infracțiune și se pedepsește cu amendă penală și interzicerea dreptului de a pescui pe o perioadă cuprinsă între un an și 3 ani^{82, 83}.

Agentul arată că s-a deplasat la punctul de lucru al petentei din Zau de Câmpie, unde a constatat faptul că societatea în cauză nu deține licență pentru acvacultură conform normelor piscicole în vigoare.

Astfel, având în vedere că la data controlului petenta nu îndeplinea condițiile prevăzute de lege pentru organizării de pescuit recreativ, în sensul că nu deținea licența de acvacultură, iar conduita acesteia se situează în sfera ilicitului contravențional, instanța constată că procesul-verbal întocmit este legal și temeinic” [Judecătoria Luduș, s. civ. nr. 563/2021. Document consultat în aplicația Indaco Lege5 Online, accesată la data de 10 iunie 2024].

⁷⁷ Art. 62 lit. b) din O.U.G. nr. 23/2008.

⁷⁸ Art. 63 lit. h) din O.U.G. nr. 23/2008.

Fapta petentei de a depozita, pe malul pârâului ce traversa localitatea, a materialul lemnos (lemne și rumeguș) rezultat în urma exploatarea forestiere, constituie contravenția prevăzută și sancționată de art. 63 lit. h) din O.U.G. nr. 23/2008 [Judecătoria Deva, s. civ. nr. 2480/2016. Document consultat în aplicația Indaco Lege5 Online, accesată la data de 10 iunie 2024].

⁷⁹ Art. 63 lit. a) din O.U.G. nr. 23/2008.

⁸⁰ Art. 63 lit. d) din O.U.G. nr. 23/2008.

⁸¹ Fapta inculpaților care „la data de 14 aprilie 2016, orele 11:40, au fost depistați în flagrant de către lucrătorii Biroului de Ordine Publică, din cadrul Poliției Municipiului (...), având asupra lor cantitatea de 56,90 kg de pește din specia (...), în valoare de 853,50 lei, pe care îl sustrăsese din lacul Iezer, aparținând (...), întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de furt piscicol prev. de art. 2 pct. 42 din OUG nr. 23/2008 raportat la art. 228 alin.1 din Cod penal” [Judecătoria Slobozia, s. pen. nr. 410/2019. Document consultat în aplicația Indaco Lege5 Online, accesată la data de 11 iunie 2024].

⁸² Art. 64 lit. f) din O.U.G. nr. 23/2008.

⁸³ Fapta inculpatului care, în calitate de administrator al SC (...) SRL, având ca obiect de activitate comercializare de pește și produse din acvacultură, care a procedat la decongelarea unui număr de aproximativ 5 baxuri cu pește specia hering (100 kg), pe care l-a depozitat într-un recipient din inox, după care l-a presărat cu sare și l-a supus comercializării ca și scrumbie, constituie infracțiunea prevăzută și sancționată de art. 63 lit. d) din O.U.G. nr. 23/2008. Instanța a apreciat că „elementul material al infracțiunii este îndeplinit în cauză prin acțiunea inculpaților de a decongela cantitatea de

Din perspectiva legislației sectoriale, utilizarea produselor chimice toxice în exploatarea piscicole situate în zona costieră⁸⁴ și introducerea în unitățile de acvacultură de specii exotice fără avizul autorității publice centrale pentru protecția mediului și gospodărirea apelor⁸⁵ constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

9.3. Răspunderea civilă se realizează în condițiile dreptului comun, recte a Codului Civil.

§10. Concluzii

Deși, într-o expresie plastică, zilele actualei reglementări sunt numărate, analiza prevederilor O.U.G. nr. 23/2008 este necesară, din mai multe perspective: astfel, în principal, este de amintit faptul că pentru o durată de timp apreciabilă vor continua să fie deduse judecății cauze privitoare la fapte petrecute mai înainte de ieșirea din vigoare a legii (așa numita ultraactivitate a legii), iar în secundar, faptul că modificarea legii cadru a acvaculturii va angrena modificarea legislației secundare, cunoașterea evoluției dreptului în materie fiind necesară pentru evitarea comiterii unor erori în legiferare.

În urma cercetării noastre ne-au reținut atenția, printre altele:

- rolul esențial pe care îl joacă în definirea noțiunii de „acvacultură” regimul juridic al proprietății asupra organismelor acvatice ce fac obiectul creșterii sau cultivării, ceea ce a justificat crearea noțiunii – fără aplicabilitate practică – de „furt piscicol” și necesitatea de modificare corelativă a capitolului intitulat „Răspunderi și sancțiuni”, prin introducerea unei infracțiuni cu această denumire marginală;

- repercusiunile nefaste pe care le poate dobândi dobândirea calității de amenajare piscicole a unei serii de bunuri care nu constituie în fapt decât active piscicole;

- enumerarea măsurilor de dezvoltare a acvaculturii și a scopului acțiunilor efectuate în această direcție, inadecvată nu numai ca demers, dar și prin modalitatea de realizare în sine, unele dintre tezele avansate fiind, din punctul nostru de vedere, eronate;

- sub aspect terminologic, necesitatea corelării legislației speciale cu dreptul comun în domeniul halieutic.

pește hering și de a o presăra cu sare ceea ce în fapt constituie o procesare a produselor obținute din pescuit” [Curtea de Apel Bacău, dec. Pen. nr. 1109/2024. Document consultat în aplicația Indaco Lege5 Online, accesată la data de 10 iunie 2024].

⁸⁴ Art. 81 lit. d) din O.U.G. nr. 202/2002.

⁸⁵ Art. 81 lit. e) din O.U.G. nr. 202/2002.

Pentru amănunte, a se vedea Mihai-Bogdan Ionescu-Lupeanu, *Răspunderea contravențională pentru introducerea de noi specii pe teritoriul României*, în Studii și cercetări juridice europene (Conferința internațională a doctoranzilor în drept, Timișoara, 2017), Ed. Universul Juridic, București, 2017, pp. 551-557.